

D • N

29/8 1955

Statsvetarkongress med propaganda

Den statsvetenskapliga kongress som nu avslutats var väl organiserad, och några ämnen som lämpar sig för sakligt meningsutbyte var upptagna på dagordningen, såsom storstädernas styrelse och förhållandet mellan socialklasser och politiska partier. Någon större framgång synes kongressen likväl inte ha blivit, Ivern att deltaga tycks, såsom ofta är fallet i sådana sammanhang, ha stått i omvänd proportion till vederbörandes kvalifikationer. USA, som säkert producerar minst 80 procent av världens statskunskap och statskunskapare, var talrikt representerat, men så gott som hela eliten av forskare saknades; i fråga om England var läget ungefär detsamma. En stor del av debatterna stod på ett lågt plan, med inlägg på hygglig seminarie-nivå. Då kongressen i huvudsak arbetade på avdelningar, begagnade sig många av den populära alibism som består i att vara frånvarande i hopp om att de andra skall tro att man sitter på något annat av sammanträdena. Ibland bestod publiken väsentligen av unga studenter, och till den reella behållningen får räknas att dessa kan antas i någon mån ha ökat sina språkkunskaper.

En ledsam konsekvens av att Unesco bidrog till utgifterna var att en rad diktaturstater — Ryssland, Polen, Spanien, Jugoslavien, Tjeckoslovakien — hade rätt att sända folk till kongressen. Vid sidan av företrädare för en fri forskning satt alltså regeringsdelegater med uppdrag att göra propaganda. En sådan ordning borde när det gäller ett ämne som statskunskap ovillkorligen undvikas. Vill man ha en politisk debatt om demokrati och diktatur, är det naturligt att låta kommunister och fascister vara med; när det gäller en förhandling på vetenskaplig bas blir denna sammanblandning ett brott mot arbetets syfte och försvarar tillika i hög grad diskussionen. Antingen skall propagandisterna behandlas som luft eller bli fullständigt och klart bemötta, och i det sistnämnda fallet blir debatten helt snedvriden. Vid kongressen gick man i realiteten en medelväg; diktaturdelegaterna blev

då och då tillrättavisade, men långtifrån tillräckligt.

Den ryska delegationen bestod av tre man. Ingen av dem talade något västerländskt språk. Genom sin tolk sökte de tre professorerna emellertid privat och offentligt verka för den kommunistiska saken. Privat genom avspänningspropaganda — man talade om den Stalinska regimen med nästan samma avståndstagande som tyskar om nazismen —, offentligt genom de ideologiska finter, lögnen och förvanskningar som är kommunismens vanliga uttrycksform.

Moskvaprofessorn Denisovs anförande, som framfördes som en officiell deklaration, var det mest representativa inlägget från östsidan. I viss mån präglades talet av önskan att blicka genom nya och milda uttrycks-sätt. Det sades alltså inte, enligt Lenins, Stalins, Vysjinskijs och den ryska encyklopedins språkbruk, att demokratin i väststaterna i själva verket är en form för bourgeoisins eller kapitalisternas diktatur. Sådana utmanande uttalanden undveks, men dubbelspråket och den rena förfalskningen kom likväl till rik användning. Det finns inga klasser i Sovjet, deklarerade Denisov; han följde en ordinarie leninistisk linje då han påstod att med socialiseringen alla klasser försvunnit — oberoende av att väldiga skillnader i inkomst och privilegier består. Mer än ett parti var därför,

fortsatte han, inte behövligt. Kommunistpartiet företrädde ensamt arbetarklassens, böndernas och intelligensens intressen. "För det första därför att de mest progressiva och medvetna representanterna för arbetarklassen, bönderna och intelligensen tillhör partiet. För det andra därför att arbetarna och bönderna kom till makten genom det kommunistiska partiet..." Att andra partier helt enkelt är förbjudna — vilket är det enda hållbara "skälet" för enpartisystemet i Ryssland — gick Denisov däremot naturligtvis inte in på. Och ingen av de närvarande tycks ha velat störa stämningen med en fråga på den punkten.

Den grövsta förfalskningen i anförandet var antagligen påståendet att kommunisterna blivit allenarådande på hösten 1917 därför att bolsjevikerna vann majoritet, medan oppositionspartierna förgäves sökte revoltera eller också vägrade att deltaga i parlamentariskt arbete. Hela oktoberrevolutionens (eller novemberrevolutionens) historia görs alltså om för att passa publiken. Eljest brukar det dock erkännas även i ryska framställningar att kommunisterna nådde makten genom en revolt; man brukar inte vara fräck nog att förneka själva "oktoberrevolutionen" (och även Denisov använde detta ord, trots att det mot bakgrunden av hans framställning blir meningslöst). Kommunisterna vann inte majoritet vid de enda någorlunda fria val som hållits i Ryssland — strax före statskuppen — och de behöll makten genom att upplösa den konstituerande församling i vilken deras motståndare ägde flertal.

Att detta propagandistiska dravel ingår i debatten vid en statsvetenskaplig kongress visar bäst hur olämpligt arrangemanget är.